DYARYUSZ
POGRZEBOWY

Swiętey Pamięci

IASNIE WIELMOZNEGO IMCI

PANA IGNACEGO

z Rycht

HUMIECKIEGO

STOLNIKA KORONNEGO
Bracławſkiego, Liſiatyckiego, &c. STAROSTY,
Pancerney Chorągwi ROTMISTRZA,
Orderu Orła Białego KAWALERA.
Dnia 11. Styczniá, Roku P. 1753.

w Kościele Archikatedralnym Metropolitańſkim Lwowſkim;

ODPRAWIONEGO.

V
B J
G

SZeścią dniami, to ieſt w Swięto SS. Trzech Krolow, po wſzyſtkich Kościołach w Mieście y na Przedmiesciu, gdy załoſnych dzwonow odgłos poprzedził Akt Pogrzebowy, *excitavit populum ad particularia ſuffragia*, za Duſzę ś. p. Iaśnie Wielmożnego Stolnika Koronnego.

W dzień ſam Pogrzebu, to ieſt dnia 11. Stycznia, od godźiny piątey zrana, gdy wſzyſtek illuminowany Kościoł zoſtał, zaczęły ſię Wigilie przez Zakony *ſuo Ordine* idące, to ieſt: od godźiny wzwyſz wyrażoney, do godźiny ſiodmey przez WW.OO.Trynitarzow, od ſiodmey do dźiewiątey, przez WW. OO. Karmelitow Trzewikowych, od dźiewiątey do iedynaſtey przez WW.OO. Fraṅciſzkanow y Bernardynow, od iedynaſtey do pierwſzey, przez WW.OO. Dominikanow, Fundatorſkiemu Imieniowi obowiązanych. Tudzieſz Mſze Swięte przez Ichmciow XX. Prałatow y Kanonikow, tak z Lwowſkiey y innych Diecezyi, iako przez Kapłanow z roznych Zakonow: iako to WW. OO. Paulinow, WW. OO. Reformatow, WW. OO. Kapucynow, WW. OO. Iezuitow tak Koronnych, iako y Litewſkich, WW. OO. Piiarow, WW. OO. Teatynow, WW. OO. Karmelitow Boſſych, y WW.OO. Bonifratellow Xięży, tudźież z rożnych Obrządkow, ktore tu Lwow y przyległe mieyſca zamykaią w ſobie to ieſt Łacińſkich, Ormiańſkich, y Grecko-Uniackich, przez ten czas odprawiały ſię.

Apparencya Kościoła znacznym nakładem, znacznieyſzym affektem Iaśnie Wielmożney Ieymci Pani TERESSY z *POCIEIOW* HUMIECKIEY, Stolniko-

wy

wy Koronney, dość wspaniała *non sine admiratione* Spektatora; dała się widzieć tą proporcyą, iaką obszerność mieysca, y sposobność pozwoliła.

Kościoł cały nową strukturą, Architektury *Koryntbią* zwaney ozdobiony, wielki Ołtarz na łokci 35. wysoki, prezentował przy piękney y gęstey illuminacyi, tak iarzącego iako oliwnego światła, zwyborną bardzo inwencyą, y sztuką Malarskiego pędzla; à to stosuiąc do dzieł pobożnych ś.p. Iaśnie Wielmożnego Stolnika Koron:

Y tak w samym srzodku wielkiego Ołtarza w perspektywie, trzymali dwa Geniusze trąby Sądu Pańskiego, y Xięgę z siedmią pieczęciami, otworzoną przez Baranka, ktory na teyże Xiędze spoczywał. Wyżey nad Xięgą y Barankiem, Nayśw: MARYA Panna w obłokach, przy assystencyi Aniołow prezentowała się z Instancyą do Syna swego, w Figurze Sędziego zasiadaiącego; niżey pod Xięgą S. Ignacy Biskup y Męczennik, Patron I. W. Stolnika Koron: klęczącego w Kawalerskim stroiu *ex opposito*, przyczyną swoią u Sędziego Duszę Iego wspomagał; dla czego z ust tak Nayś: MARYI Panny, iako y S. Patrona instancyonalne wynikało słowo ku Xiędze: *Scribe. Apoc: 1. v. 11. & 21. v. 5.*

W Xię-

W Xiędze otworzoney zapiſano było: *In Libro vitæ Agni. Apoc: 13. v.8.* Między Nayśw: MARYĄ Panną y S. Patronem ſzła inſkrypcya: *Eſt Nomen meum*, ciągnaca ſię od S. Patrona, tym ſłowem: *in illo: Exod: 23. v. 21.* aż ku Oſobie I. W. Stolnika; a od Matki Boſkiey, ktorey Cudami y łaſkami ſłynącemu Obrazowi w Tynnie dobrach ſwoich Dziedźicznych, Kościoł znaczną ſpezą y magnifiką I. W. Stolnik przed śmiercią wymurował; ſzła inſkrypcya: *In Domo quam ædificavit.* 1. Paralip: 6. v. 9. Z trąb Geniuſzow wynikały karteluſze z inſkrypcyami, u iednego: *Scriptum eſt.* ad Rom: 10. v. 4. U drugiego: *Scripſit Rex.* 1. Machab: 10. v. 59.

Wyżey na drugiey kontygnacyi, była Oſoba Sędźiego Naywyżſzego między licznym Orſzakiem SS. Pańſkich, a I. W. Stolnika Koronn: Patronow, do ktorych żyiąc na świecie był nabożny: a w koperdymencie wielkim, niby *ex oraculo* Sędźiego BOGA ku Nayś: Pannie y S. Patronowi, wyrażona była inſkrypcya:

Propter gloriam Nominis tui. Pſ: 78. ℣. 9.
Scripſi in libro & ſignavi. Ier: 32. ℣. 10.

Pod Kolumnami w poſtaci Geniuſzow, ſtały I. W. Stolnika Koron: pryncypalne cztery cnoty ſwym po-

rząd

rządkiem, to ieſt *Wiara* maiąca, w rękach kielich y Krucyfix, *Nadzieia* Kotwicę, *Miłość* piaſtuiąca Bliźnięta, y *Łaſkawość* z Barankiem. Pod ktoremi na poſtumentach były inſkrypcye.

In Fide probatus eſt. Eccl: 46. ℣. 17.
Et nunc in Spe. Act: 26. ℣. 6.
Et Charitate. 2. ad Corint: 8. ℣. 7.
Et Spiritu Manſvetudinis. 1. ad Cor: 4. ℣. 21.

Sciany od wielkiego Ołtarza na obiedwie ſtrony we dwie kontygnacye wyſokie, wybornemi pikturami Portretow y Herbow w armaturach, niżey Galleryą opaſane, nad Stallami Kanoniczemi axamitem karmazynowym, ſuto złotemi galonami y frędzlami ſzamerowanym, obitemi, w illuminacyach gęſtych tak świc, iako y lamp. oliwnych, bardzo piękną ſymetryę czyniły. Na ſamey zaś Galleryi, śmierć pod każdym Portretem w rozney figurze z inſtrumentami, od ktorych Człowiek życie ſtracić może, nieprzeliczone Spektatorowi przypadki y niebeſpieczeńſtwa przypominała, a żeby na śmierć zawſze był gotow y pamiętny. Portrety zaś iakiego z Antenatow Prześwietnego HUMIECKICH Domu

y ko-

y kogo prezentowały, podpisem swoim informowały. Iako to:

Sub nro 1mò.

Adalbertus *de Rychty* HUMIECKI, primò Halicien: post Camenec: Podoliæ Castellanus, Vir spectatæ virtutis, Boni Patriæ amator, & Defensor, erga Ecclesiam & Prædicatorum Ordinis Fratres in Kamieniec, Sokulec, & Sołopkowce, munificus, tot & tantis titulis honoratus, meritorum suorum excellentiam demonstravit.

Sub nro 2dò.

Alexander *de Rychty* HUMIECKI, Castellanides Camenec: Podoliæ, ætate juvenis, Vir moribus heroicis & bellator strenuus cum Moschis, quem posteritas observat ob immortalitatis famam.

Sub nro 3tio.

Thomas *de Rychty* HUMIECKI, Castellanus Camenec: Podoliæ, morum integritate conspicuus, ad res militares & Regni Officia aptissimus, ea gessit, per quæ clarissimus, & generosissimus fuit.

Sub

Sub nro 4to.

Ioannes *de Rijchty* HUMIECKI, Caſtellanides Halicien: optimæ ſpei adoleſcens, ut genere, ita literarum excellentiâ Clariſſimus quem eximia virtus, honeſta Fama, verùm apud exteros comitabatur.

Sub nro 5to.

Adalbertus *de Rijchty* HUMIECKI, Pocillator Lucovien: Vir millitia clarus, & magnæ humanitatis de Republica bene meritus.

Sub nro 6to.

Michael *de Rijchtij* HUMIECKI, Pocillator Podoliæ, òptimus Civis Patriæ, tam in Sago quam in Toga.

Sub nro 7mo.

Adalbertus *de Rychtij* HUMIECKI, Vexillifer Podoliæ hoſtium Reipublicæ perpetuus hoſtis, quo nomen æternum & glorioſam laudem ſibi, & ſuis comparavit.

Sub nro 8vo.

Felix *de Rijchtij* HUMIECKI, Vir prudentiâ &

Consilio clarus, heroicarum virtutum domicilium factus, Religionis & Reipublicæ amantissimus.

Sub nro 9no.

Stephanus *de Rijchtij* HUMIECKI, Palatinus Podoliæ, Senator ingenio & virtute præstantissimus, Consilio & fortitudine prudentissimus, Vir pace & bello clarissimus, decor & ornamentum Familiæ, cui amica veritas, amica Patria, amica fuit libertas, multis dignus encomiis.

Nawa Kościoła całego piękną inwencyą także akkommodowana, po ścianach y arkadach ascetysmy, a na kolumnach Skolligaconych Familii Herby z inskrypcyami, zamykała w sobie. Niżey zaś lustra ze świecami tak po ścianach, iako y pomiędzy arkady, tudzież od wielkiego Ołtarza po sklepieniu zawieszone były.

A tak na pierwszey Arkadźie, według imaginacyi Architekta, upewniał Geniusz reprezentuiący Boiaźń, z tablicami Moyżeszowemi y Przykazaniem Bożym, kto ie pełni y wykonywa, żywot wieczny otrzyma: z inskrypcyą:

Time DEUM & recede à malo. Prov:3. v. 7.
Custodi Præcepta mea, & vives. Prov. 4. v.4.

Na dru-

Na drugiey arkadźie reprezentował Geniuſz Człowieka, przez połowę w ſwoiey porze ciała, przez połowę w proch y zgniłość obracaiącego ſię, przypominaiąc, że człowiek iako z ziemi wyſzedł, tak ſię y w ziemię obraca, z inſkrypcyą.

Miſerabilis prorſus infirmitas quomodo venit, ſic revertetur. Pſal: 5. *v.*15.

Na trzeciey arkadźie reprezentowana była próżność świata, a w niey mizerye ludzkie, y w nayiękſzym ukontentowaniu, z inſkrypcyą:

Ecce univerſa vanitas & afflictio ſpiritus. Eccl: 1. v. 14.

Na czwartey arkadźie reprezentowany był ſąd Boſki, ktory każdego Człowieka nie minie, za nayimnieyſze akcye, z inſkrypcyą.

Cuncta, quæ fiunt, adducet DEUS in judicium pro omni errato ſive bonum, ſive malum illud ſit. Eccl: 12. v. 14.

Na piątey arkadźie Adam Ewie pokazuiąc rożne umartwienia, ktore na ſiebie, y na potomſtwo

ſwoie zaciągnął, zutyſkowaniem na życie, reprezentowany, z inſkrypcyą.

Tæduit me vitæ meæ videntem mala ſub ſole. Eccl: 2. v. 17.

Na ſzoſtey arkadźie reprezentowane dwie ręce z obłokow, iedna z roſzczką oliwną, druga z mieczem, dla dobrych pokoy, dla złych gniew, y rygor ominuiące, z inſkrypcyą.

Peccatores perſequitur malum, & juſtis retribuentur bona. Prov: 13. v.21.

Na ſiodmey arkadźie reprezentowana wieczność, oczekiwaiąca każdego, z inſkrypcyą.

Ibit homo in Domum æternitatis. Eccl: 12. v.5.

Na oſmey arkadźie reprezentowane było Niebo, w ſwoiey chwale y delicyach, ieżeli dla cnotliwych? to dla pokornych otwarte, z inſkrypcyą.

Humilem ſpiritu ſuſcipiet gloria. Prov: 29. v.23.

Ex oppoſito wielkiego Ołtarza Geniuſz przy grobie, reprezentuiący poſtać wdźięczności ku wſzyſt-

kim

kim przytomnym, imieniem zmarłego ś. p. *I. W*. Stolnika Koronn: z kornukopii *in signum* dźiękczynienia wysypował kwiaty, ktore grobowcem zatłumił, niżey zaś w koperdymencie było wyrażone Pożegnanie.

Valete Amici, & vivite morituri!
en vix edoctus vivere, morior!
Et plenus fortunis,
Hoc unum,
Quod virtute paravi, secure teneo.

Herby zaś w armaturach, Skolligaconych Familii; na kolumnach wspaniałych, tym porządkiem widźieć się z swoiemi inskrypcyami dały.

1mò.

Pilawa I. O. POTOCKICH z Barankiem, przy ktorym inskrypcya.

Me Crux ad alta provehit.

2dò.

Krzywda I. W. RZEWUSKICH z Barankiem, przy ktorym inskrypcya.

Iter ad superos gloria pandet.

Nałęcz

3tiò.

Nałęcz *I.W.* MAŁACHOWSKICH z Barankiem, przy ktorym Inſkrypcya:

Quą flectitur ampliat Orbem.

4tò.

Ogińſki *I.W.* OGINSKICH z Barankiem, przy ktorym Inſkrypcya.

Perpetui Porta doloris erit.

5tò.

Slepowron *I.W.*.KRASINSKICH z Barankiem, przy ktorym inſkrypcya:

Tendit quo vocat ire dolor.

6tò.

Brochwicz *I.W.* KĄTSKICH z Barankiem, przy ktorym Inſkrypcya:

Excedens terris veſtigia fecit.

7mò.

Topor *I. W.* OSSOLINSKICH z Barankiem, przy ktorym Inſkrypcya:

Non patitur lapsum te reparante Domus.

8vo.

Iunoſza *I. W.* KROSNOVVSKICH; z Barankiem, przy ktorym Inſkrypcya:

Dignus hic Aries Astris.

Pod Panem IEZUSEM Ukrzyżowanym, na tęczy był Baranek zabity, ktorego Krwią ożywiona Duſza ś.p. *I. W.* Stolnika Koron: zaſzczycała ſię niżey wyrażoną inſkrypcyą:

Propter Sangvinem Agni. Apoc:12. V:11.
Salva facta est anima mea.
Gen: 32. *v.* 30.

Castrum doloris także w korynthye akkommodowane, na łokći 28. wyſokie, iak inwencyą, tak wielką wſpaniałością, wſzyſtkie apparencye całego Kościoła, iako pryncypalne *objectum* przewyżſzało y zdobiło, te bowiem ſnycerſko koſztownie rżnięte, y złocone, reprezentowało iedne *Trophæum*, iako Orła białego Kawalerowi, ś.p. *I.W.* Stolnikowi Koron:

erygo-

ērygowane całe w perſpektywę. Na poſtumencie obſzernym w gôrę na trzy łokcie wyſokim, ſtało dwanaście kolumn złoconych, ktore utrzymywały całą machinę gòrnię, po między kolumny, ſtały Geniuſze reprezentuiące Cnoty z ſwoiemi Inſigniami, iako to Sprawiedliwość z inſkrypcyą: *Iuſtitias dilexit.* Pſal: 10. v. 8. Męſtwo z Inſkrypcyą: *In multitudine fortitudinis.* Iudith: 16. v. 5. Mądrosć z inſkrypcyą: *In omni Sapientia*: ad Epheſ: 1. v: 8. Roſtropność z Inſkrypcyą. *Et prudentia.* ad Epheſ. 1. verſ: 8.

W gòrze po między czterema wazami [z ktorych wielki ogień wybuchał] w armaturze Iunoſza, to ieſt Baranek biały w czerwonym polu, Herb *I.W.* HUMIECKICH, przez zaſługi *I.W.* Stolnika Kor: wywyżſzony, z Inſkrypcyą: *Nunc ipſis celſior Aſtris.* A wyżey na poſtumencie Oſoba zbroyna *I.W.* Stolnika Koron: w paludamencie, Order Orła Białego na ſobie maiąca, y w ręce Kommendier Schtab, przy kolumnie zieloney, za umbrą światło wydaiącey prezentowała, że ś. p. *I.W.* Stolnik Koron: był mocną podporą Oyczyzny, y ozdobą Familii: a nad nim Fama ulatuiąca z koroną wieczności, uwitą z lauru, odgłos z trąby wydawała, z tym upewnieniem iakie prezentowała Inskrypcya.

Data

Data eſt ei Corona. Apoc:6. v.2.
Et non videbit mortem. Pſ:88: v.:49

W ſamym ſrzodku Katafalku, cztery Baranki ſrebrne na axamitnym Całunie, złotemi galonami ſzamerowanym, ſpoczywaiące, drogi depozyt Ciała ś.p. I. W, Stolnika Koronn: w Trunnie piękną y miſterną inwencyą zrobioney, axamitem karmazynowym, frędzlami złotemi bogato adornowaney, w kilka rzędy ſuto pobiianey, z antabami ſuto pozłociſtemi, na barkach ſwoich utrzymywali, nad trunną zaś Portret ſrebrny, nową inwencyą wyrabiany, y koſztownie malowany, trzymał Geniuſz z Inſkrypcyą:

En cecidit magno Victima grata Iovi.

Z obydwoch ſtron Trunny ſtały cztery Taborety wyzłocone, axamitem karmazynowym y frędzlą złotą obite, a na nich były wezgłowia axamitne, złotem galonowane, z kutaſami maſſyfowemi, z ktorych na pierwſzym wezgłowiu złożony był Order Orła Białego, na znak Kawalera Polſkiego, ktorym Honorem od Nayiaśnieyſzego Monarchy ſzczęśliwie Panuiącego, ś. p. *I. W*, Stolnik był o-

C zdo-

zdobiony. Na drugim wezgłowiu był złożony Batons de Commendement na znak, że ś. p. I. W. Stolnik Koronny, był Rotmiſtrzem Pancerney Chorągwi. Na trzecim wezgłowiu, złożony był Kapeluſz, Na czwartym wezgłowiu, złożona była Szpada ſzczerozłota, dyamentami ſadzona.

Zaś *in facie Caſtri doloris* Imieniem I. W. TERESSY z *POCIEIOW* HUMIECKIEY, Stolnikowy *Koronney*, nader przykładne życie z *I. W.* ś. p. Stolnikiem *Koronnym* prowadzącey, y po śmierci nie wygaſłym affektem ſtatecznie Małżonka ſwoiego ścigaiącey w koperdymencie, Nadgrobek wypiſany, wieczny zoſtawił memoryał.

D. O M.

Cor

Perpetuo dolori ſacrum

Specta Viator!

O! mæroris exemplum ingens!

Sparſum alibi, hic gemitum collectum habes

Illu-

Illustrissima THERESSIA de Pocieis *HU-MIECKA, Dapifera Regni,*
Amat pro Conjuge luctum,
Conspirante in unum amore & dolore excitatus ignis
Calet, ardetque vehementiùs.
Flamma hæc immortalis erit,
Perenniter
Dolebit Amor,
Amabit dolor,
Q u i
En tristissimum oculis exhibet actum!
Illustrissimus IGNATIUS *de Rychty*
H U M I E C K I, Dapifer Regni,
Bracłaviensis, Lisiaticen: &c: Præfectus,]
Cohortis Loricatæ Roth-Magister,
Ordinis Aquilæ Albæ Eques.

Patre Palatino Podoliæ,

Matre

De Krosnovsciis Palatinida Czerniechov:

Oriundus,

Utriusque Sangvinis gemma fuit

Poterat,

Magnitudine generis concurrere cum summis

Debuit,

Meritorum plenitudine in Senatu locari.

Mors invida Urnam Curuli substituit!

Dicent tamen Patrem Patriæ, Dores Patritiæ.

Ad omnem virtutis lineam Vir Rectissimus,

id unum oblique egit.

Quod tam præceps, in partem Supremorũ deflexerit,

Sołobkovsciis

Ubi vitales auras Illustrissima HUMIECCIORUM

Domus

Domus trahit,

Expiravit.

Phænicem diceres

Eodem, quo natus, Nido extinctum.

Luce D. FRANCISCO Sacra, Octobris IV. quæ

Lunæ dies fuit,

Hic Sol Podoliæ ecclipsim passus,

Dum

erogavit vitam.

Annô Domini MDCCLI. ætatis XXXVIII.

Heu! grave lethum!

Nullæ illud palpebræ tulerunt sine lachrymis.

In Communi tamen luctu gemit singularius,

Illustrissima de POCIEIS Conjunx,

Quæ

Ut cor & animum impendit vivo,
Nunc
Iuſta & lachrymas reddit mortuo.

Przed Katafalkiem ſtały dwie Piramidy, na poſtumentach z świecami gęſtemi, u ktorych były na wierzchu dwa Herby: Ieden *IUNOSZA* ś. p. *I. W.* Stolnika Koronnego, z Inſkrypcyą: *Donat ſua tempora Libræ.* Drugi Herb *WAGA*, *I. W.* Ieymości PANI Stolnikowy Koronney, z Inſkrypcyą: *Parem reddit cordi dolorem.*

W tak adornowanym Kościele, gdy ſię Zakonne pokończyły, naſtąpiły Wigilie *totius numeroſiſſimi Cleri Sæcularis*, ktorym *aderant II. WW.* Ichmość XX. Biſkupi, Prałaci, y Kanonicy *indeſinenti ſuffragio* aſſyſtuiący. Po ktorych Solennę Mſzę Swiętą I. O. Imć X. WYZYCKI, Arcy-Bi-

ſkup

ſkup Lwowſki *Loci Ordinarius*, *Pontificaliter*, *Gregoriano cantu per ſelectos* z rożnych kapel śpiewaną, Celebrował.

Po Mſzy Swiętey ſkończoney, *in præſentia* tak *Senatorii*, iako y *Equeſtris Ordinis*, *I.W.* Imć X. IEZIERSKI, Biſkup Bakowſki, teraźnieyſzy Officyał Generalny Metropolitański Lwowſki, *Summâ oris facundiâ & graviſſimo ſermone ad ſatisfactionē* godnego Audytora, *ex Themate: Et vidi, & audivi vocem... dicentium... Dignus eſt AGNUS.* Apoc: 5. *Et ab auditione mala non timebit.* Pſal: 111. *Excurrendo in laudes & encomia* ś. p. *I. W.* Stolnika Koronnego, tudźież Procedencyę Familij *I. W.* HUMIECKICH, zaſłużoney w Oyczyźnie wyprowadzaiąc, y żale wſzyſtkich Stanòw z tak wielkiey utraty, oraz czyniąc *levamen* z ſtrapionym y zranionym ſercom, Kazał przez trzy godźiny.

Po Kazaniu naſtąpił Kondukt przez I. O. Imci X. Arcy-Biſkupa, *in aſſiſtentia II. WW.* Ichmćiow

XX.

XX. DĘBOWSKIEGO Kamienieckiego, GŁOWINSKIEGO Hebroneńſkiego, Lwowſkiego, SZEPTYCKIEGO, Saldyneńſkiego, Łuckiego, Szufraganow, y IEZIERSKIEGO Bakowſkiego, Officyała Generalnego Lwowſkiego, y Deputata Prześwietnego Trybunału Koronnego, Biſkupow, y innych Prałatow, y Kanonikow tak Lwowſkich, iako y Kamienieckich, oraz Kollegiaty Zułkiewſkiey.

Po Kondukcie *I. W.* Imć Pan CZACKI, Staroſta Nowogrodzki, Imieniem całey Skolligaconey Familii, reprezentuiąc żal ſtraconey Ozdoby, w ś.p.I.W.Stolniku Koronnym,przy dźiękczynieniu za aſſyſtencyę, *& pro ſuffragiis* obecnym Gościom, tychże ſamych zaproſił na chleb żałobny.

Tandem po odegraney Litanii *de BEATA* przez Kapele, przy zaczętym *Salve REGINA*, y odgłoſach po trzykroć powtorzonych ze dwunaſtu Armat, naſtąpiła depozycya Ciała, ktore w Oyczyſtym Grobie złożone zoſtało.

Gości

Gości zaś wszystkich przytomnych Iaśnie Oświecona Xiężna Ieymć LUBOMIRSKA, Podstolina Koronna, Imieniem Iaśnie Wielmożney IeyMci Pani Stolnikowy Koronney, Siostry swoiey, dla żalu y słabości nieprzytomney, z Iaśnie Wielmożnym ImcięP. HUMIECKIM Miecznikiem Koron: w Pałacu Xiążęcia Iegomości CZARTORYISKIEGO, Woiewody Ruskiego, *pane doloris* częstowali, gdźie kilka stołow w pokoiach kirem obitych, y lustrami licznemi adornowanych, cukrami osobliwszey inwencyi zastawionych, przygotowanych było: tak dalece, że cały Traktament z dyspozycyi I. W. Stolnikowy Koronney, hoynie otwarty, zupełnie korrespondował temu tak znacznemu Aktowi.

Dnia drugiego, ròwnie wszystkie Suffragia y Wigilie odprawiane były iako y pierwszego, wyiąwszy, że Summę *Pontificaliter* Celebrował Iaśnie Wielmożny Imć X. DĘBOWSKI, Biskup Kamieniecki, y Kazanie *in eadem frequentia* zacnych Go-

ści, *elegantissimo & ingeniosissimo Sermone*, miał W. Imc X. Godurowski, Kanclerz y Kanonik Gremialny Metropolitański Lwowski.

Swiatło iednak iarzące w całym Kościele odmieniono. Lampy zaś oliwne wielkie, iak raz zapalono, tak *incessanter* przez trzy nocy y dwa dni gorzały.

Po odegranym przez Kapele *Salve REGINA*, znowu wszystkich Gości, przy odnowionych cukrach y w nich piękney inwencyi, wtymżePałacuXcia ImćiWoiewodyRuskiego, *lautissimè* częstowano.

Aderant temu Aktowi przytomnością swoią I. O. XiążeImć RADZIWIŁŁ, Woiewoda Wileński, Hetman W. W. X. Litewskiego, z Xiężną Ieymćią swoią, Xiążeciem Miecznikiem Litewskim Synem, y Xiężniczkami Ichmciami Corkami. II. WW. Sapieha Smoleński, Potocki Bełzki, Rzewuski Podlaski, y sama, Lubelska Ordynatowa Wdowa, Wo-

iewo-

iewodowie. Łoś Kamieniecki, Branicki Bracławſki, Rozwadowſki Halicki, Czarnecki Wiſki, Kaſztelanowie; Potoccy Krayczy Koronny, y Staroſta Lwowſki z Ieymościami ſwemi, Xiążę Staniſław Lubomirſki Podſtoli Koronny, Humiecki Chorąży Podolſki, Xiążęta Iabłonowſcy Czechryńſki y Kowelſki z Ieymościami ſwemi, Cetner Korytnicki z Sioſtrą Staroſtowie: y innych wielu Ziemian, Urzędnikow, Officyaliſtow Oboyga Narodow & *Authoramenti*, tak Koronnych iako y W.X.Litewſkiego, ktorzy po ſkończonym Akcie, iedni dla Kontraktow pozoſtali we Lwowie, inni *ad propria perrexerunt*.

Mowa I. W. Imci Pana CZACKIEGO Staroſty Nowogrodzkiego miana na Pogrzebie s. p. I. W. Imci Pana HUMIECKIEGO Stolnika Koronnego, Liſiatyckiego, Bracławſkiego &c. Staroſty, y Orderu Orła białego Kawalera.

DWie nayſzczegulnieyſze okoliczności przy śmierci Ludzi pobożnością znacznych, ſprawiedliwością ſławnych, y zaſzczyconych wyśmienitemi cnotami rozſądnego uważenia ſą godne, ſzczęśliwość umieraiących, zoſtaiących ſię żal.

Ze droga przed Bogiem Sprawiedliwych śmierć, upewniaia nas Przedwieczney Prawdy ſłowa niezwykłe ſię nigdy odmieniać. Ze śmierć ieſt zakończeniem wſzyſtkich trudow, fatyg, y boleści ktoremi życie ludzkie ieſt napełnione, nietylko Filozofow zdanie, ale jawne uſtawicznych dowodow świadectwa pokazuią. O nieomylnych zaś

A ſpra-

ſprawiedliwym nieſkończoney Chwały nadgrodach, Wiara nas uczy, ktorey ſłodkości zachwycony S. Paweł zmyſłami ſwemi pojąć niemogł. Ale jako niewątpliwa trwała y zupełna ieſt ludzi doſkonałych po Chwalebnym życiu umieraiących ſzczęśliwość, tak pewnych zoſtaiących ſię żal. Y owſzem wyżſze cnoty umieraiącym więcey Błogoſławieńſtwa przyczyniaią, a tym więcey słuſznego przydaią ſmutku w pozoſtałych y do tegoż terminu zmierzaiących.

Rzecz ieſt ludzkiemu przyrodzona ſtanowi, z żywſzym utracać to żalem, do czego mocnieyſze ma przywiązania, ſtrata zaś ulubionych widokow nieznoſną bardziey uciemięża przykrością, im mniey rowney Iey ſpodziewać ſię należy nadgrody. A iako Człowiek na ziemi ieſt naywybornieyſzym Boſkim ſtworzeniem, tak nad inne Iego Dzieła poważać go, ieſt iſtotną powinnością; tym drożſzego zaś godzien poważenia, im więcey mu wyżſzego chwalebne przymioty, doſkonałe Cnoty dodaią ſzacunku; a zatym iako doſkonałych ludzi, Chwalebne życia, Niebu ſą wdzięczne, a zdobiące

ce świat, tak śmierć ich kończąc prace, zupełne daiąc zwycięſtwo, y do pożądaney Ich wprowadzaiąc Oyczyzny, początkiem ieſt niewysławioney ſzczęśliwości, a potrzebną w pozoſtałych ſprawiedliwego żalu przyczyną, ponieważ według natury porządku, Umarli na żadne niewracaią ſię prożby. Ta ieſt między narodzeniem a śmiercią ludzką, rożnica, że ſami w płaczu Rodzący ſię innych miłym napełniaią ukontentowaniem, Umieraiący zaś ſtaiąc ſię niezrownaney Uczęſtnikami ſzczęśliwości, okropny po ſobie zoſtawuią ſmutek.

Wybieraiący ſię w podroż do Ierozolimy na ſpodziewaną śmierć Paweł Swięty ſwoich Effezyanow, że Iego Twarzy oglądać iuż więcey niemieli, do obfitych pobudził łez, tać to ieſt naypierwſza, wpowſzechności przy śmierci ludzi zacnych, Oſob ukochanych rzewliwego płaczu przyczyna, widzieć Ich oddalenia, bez ſpodziewanego powrotu, ktora y nas Krwią y ſercem złączonych do Imci Pana HUMIECKIEGO Stolnika Koronnego przykrym teraz dotkneła umarłwieniem, że tak kochaney iuż niebędziemy mo-

gli więcey oglądać Twarzy, ktorego Wſpaniałe talenta, Waleczne dzieła, godne naśladowania Czyny, przezorne na Funkcyach Poſelſkich Rady, Bogu wdzięczne, Wierze prawowierney obowiązane, Krolom wierne, do Oyczyzny przywiązane, Familią Swoią zaſzczycaiące, Przyiaciołom ſzczere, od wſzyſtkich chwalebne daią nam mocno rzetelne ſwiadectwo Iey nieomylney ſzczęſliwości, a oraz ſprawuią, wnas nieukoiony żal, żeśmy tak przednią Domu y Pokrewieńſtwa Naſzego ſtracili ozdobę,

Smierć ludzi zacnych Oſob Nam wdzięcznych Fatom lub Przypadkom przypiſować naganna ieſt Pogańſkich zabobonow właſność, jako bowiem Bog początkiem ieſt życia Ludzkiego, tak Nayprzyſzą nim rządząc władzą, kładzie onego Granice, ktorych niepodobna przeſtąpić, ani też godziwa ieſt ludzkiego umyſłu, w tak ſmutnych razach, na Boſkie narzekać wyroki, ponieważ życie ludzkie nie ieſt tylko Pielgrzymſtwem, wiele przeſzedłſzy drog, do Domu wieczności wrocić ſię koniecznie trzeba. Naymować zaś do załoſnych

nad

nad umarłemi lamentow, nikczemny to był ſtarożytności w oświadczeniu przywiązania wynalazek. Ale ſamym, ktorych Krew, miłość, y wdzięczność intereſſuie, żałować rzecz ieſt ſłuſzna y ſprawiedliwa, nieznoſić bowiem boleści nie ieſt Męża, nieczuć icy, nie ieſt człeka. Nigdy ſprawiedliwiey łzy niewylewaią ſię, iako na Pogrzebach Ludzi, męſtwem, odwagą, y wſpaniałemi talentami ozdobionych, ktorych śmierć publicznego ieſt umartwienia przyczyną. Ci zaś uciemiężliwſzym dotknięci ſa ſmutkiem, ktorym życia onych były chwałą y ukontentowaniem. Te polityka o Przyiacielu zoſtawione ieſt zdanie: *Ze iako ſkarb naydroższy, zwielkim chowany bydź powinien ſtaraniem, a utracony zwielkim opłakiwany żalem,* a Ia ztąd wnoſzę, że iako miłość naturalna długim wiekow wkorzeniona przeciągiem wſzyſtkie przewyżſza obowiązki, a do tego chwalebnie żyiących doſkonałe czyny, ſą zpokrewnionych ozdobą, y ſławą, tak śmierć Ich Kolligatom prędzey, gwałtowniey, y obfitſze wyciſkać powinna łzy, niemoże bydź bowiem bez żalu utracono, co było

z miłością piastowano, ktorey wielkość mocnieyszy natęża żal.

Staie tedy zemną Familia Imći P. Stolnika Koronnego, jawnie słusznego żalu swego czyniąc wyznania, że tego ktoregośmy kochali, opłakuiemy; tego straty żałuiemy, ktory przez doskonałe stopnie swoie na Łaski u Nayiaśnieyszego Pana szczęśliwie nam Panuiącego, w oddaniu mu Stolnikostwa Koronnego, Orderu, Starostwa Bracławskiego y pewnieby z ustawicznych publicznych usług, y pospolitego wszystkich życzenia, dostąpił więcey faworow Pańskich w wyższych Honorach, gdyby była śmierć potrzebnego nieskròciła wieku, na wdzięczność Oyczyzny przez żarliwe do Iey Praw, Swobod, y Wolności przywiązanie, przykładnie na Seymach w Funkcyach Poselskich godnie odprawionych pokazane, na szczegulną y osobliwą u całego Prześwietnego Senatu wybornych swoich przymiotow y mądrych sentymentow, estymacyą teskliwie go do siebie zbliżyć żądaiącego; na wdzięczną pamięć u Stanu Rycerskiego przez zdrowę dla Oyczyzny w zwy-

kłych

kłych Funkcyach Rady, na miłość u Sąsiadow, przez słodkość miłego y spokoynego sąsiedztwa, na ściśle Przyiacioł przywiązania, przez szczerość wspaniałego swego serca, na wierność sług y poddanych przez nieskonczoną swoią Dobroć, y hoyną szczodrobliwość, a przez te wszystkie znakomite przymioty na pierwszy wzgląd u Familij swoiey, na wieczną sobie zasłużył obligacyą, albowiem te wszystkie wyborne talenta, czyniąc go od wszystkich czczonym y kochanym, przydawali lustru y ozdob Familij Iego, ktora ztąd naywiększym y nayokrutnieyszym przerażona zostaie żalem, że tak szacowną straciła teraz ozdobę swoią.

Niechcę Ia przypisować pochwał wielkim czynom Imci P. Stolnika Koronnego, bo te są na wieczną pamięć całey zostawione Familij, y mnie samemu na nieoszacowany zaszczyt, aby mi nieprzypisano, zbytnie sławy moiey właśney chciwość przez obszerne Iego Pochwały; a do tego żal słowa wyrywa, y iako bardziey człowiek nieszczęścia swoie zważaiący mocniey wzdycha, y więcey boleie, tak przez pilne wiekopomne y godnych pa-

mięci

mięci, Dzień, Imći P. Stolnika Koronnego przypomnienie, dotkliwiey okrutny żal ſerce moie przeraża, tracąc wſzyſtkę w uſtach wymowę, ledwie tylko pozwalaiąc oſwiadczyć przyczynę ſłuſznego umartwienia naſzego, zawſze bowiem żal obfitſzy w łzy, iak wſłowa.

Stawa pierwſzym okropnego ſmutku widokiem, iako pierwſzy nierozerwaney miłości Cel, Zbior przedtym wſzyſtkiego Iego ukontentowania, obfitych teraz Skład łez, Imć Pani z POCIEIOW HUMIECKA Stolnikowa Koronna, ſtatecznie y nad obowiązki ſwoie, bo y po śmierci kochaiąca Zona, lubo dla nieutulonych żalow ſwoich Oſobą tu nieprzytomna, ale dla przyzwoitey ludzkości temu wybornemu zacnych Imion y Oſob Zgromadzeniu w dyſtyngwowaney Bratance ſwoiey Rodzoney Xiężnie Imci Podſtolinie Koronney prezentuiąca ſię, à w oświadczeniu wierney miłości ku ukochanemu Mężowi ſwemu w licznych Ofiarach y hoynych obecna Iałmużnach. Iey ućiſkaiące wzdychania, y rzewliwe nieuſtaiące płacze pokazuią wielkość ſtraty, na Iey Herbowney Wa-

dze

dze Hetmańskie Buławy, Podskarbiow Klucze, y naywyższe w RzeczyPospolitey Honory y Dostoieństwa ważyły się, teraz same serdeczne wzdychania, dotkliwe umartwienia y obfite ważą się łzy, ktore zdaią się powtarzać sławney Rzymianki zdanie, *Turpe mori post Te solo non posse dolore.*

Perfruitur Lachrymis & amat pro Coniuge luctum.

Stawa cała Familia Imci P. Stolnika Koronnego w Osobach, ukochanego Brata Rodzonego Imci Pana Miecznika Koronnego zacnych Siostr, y Bratowey rodzoney Imci Pani Miecznikowey Koronney, godnych Braci Stryiecznych, Siestrzeńcow y Siestrzenic rodzonych żywym dotknięta żalem, ktorego rana naydłuższym lat przeciągiem niemoże bydź uleczona niewystarczaiąca, teraz na dostateczne, po tak wielkiey stracie, żalu wyrażenia, z tym tylko nieporuszonym odzywa się Oświadczeniem: *Accipe Fraterno multum manantia fletu.*

Atq; in perpetuum Frater Ave a q; Vale.

Stawam y Ia do Krwi s. p. Imci Pana Stolnika Koronnego przyłączony y bliski serca Iego,

 daiący

daiący całey Familij prawdziwego żalu świadectwa, powinienbym y moie po tak wielkiey ſtracie publicznemu widokowi wſkròś przenikaiące oświadczyć umartwienia, ale że wielkość żalu, w załoſnych zmieścić niemoże wyrażeniach, gdy ieſt wieczny żal, nie lubi krotkich ſłow zebrania, to tylko z niego do Imci P. Stolnika Koronnego przywiązania powtorzyć mogę, co Pliniuſz o *Verginiuſu Ruffie* zmarłym, w Liſtach ſwoich napiſał; *Volui multa alia ſcribere, ſed totus animus, in hac una contemplatione defixus eſt, Verginium cogito, Verginium jam vanis Imaginibus, recentibus tamen audio, adloquor, teneo, cui fortaſſe Cives aliquos virtutibus pares & habemus & habebimus, gloria neminem.*

A jako w nayrzewliwſzych umartwieniach ieſt niejaka roſkoſz, ſmutek; ztąd ieſt, że tego niemaſz ktoregośmy kochali, roſkoſz że onim pamiętaią Przyiaciele, y jakoby go widzieli, tak wy I.OO.I W W. MW. Mci Panowie przytomni temu ſmutnemu Aktowi, czynicie folgę ſtrapionym ſercom naſzym, gdy przez nieporownane Waſze do Imci Pana Stolnika

nika Koronnego przywiązanie naſzym dzielić ſię raczycie, ſmutkiem, Czynię Ia wam zupełne powinney wdzięczności uſzanowania, że Waſzych śmierć nierozrywa miłości, a wſzczegulności Tobie I.O. Mci Xięże Arcybiſkupie Lwowſki, ktorego BOG Paſterſkie pełne Nieba prace, niech nayczerſtwieyſzym w naypoznieyſze lata nadgrodzi zdrowiem, abyś poruczoną ſtaraniu ſwemu Owczarnią, jak naydłużey rządząc Zyjących, wzorem życia ſwego chwalebnego w cnotach umacniał, a Umieraiących przykładną ſwoią Pobożnością do nieśmiertelnego przeprowadzał ſzczęśliwie żywota życzę.

Y Tobie zamilczeć niemogę Obligacyi y Familij naſzey oświadczenia I. O, Mci Xiąże Wojewodo Wileńſki, Hetmanie W. W.X. Litewſkiego, że ſtaiąc ſię uczęſtnikiem żalow naſzych, umnieyſzaſz ie nam, życzę Tobie obowiązanym ſercem, abyś dla obrony Wiary, dla zaſzczytu Oyczyzny; dla publicznego nas wſzyſtkich ukontentowania, kiedy nie wieczne, przynaymniey długie, pędził lata.

Na ostatek wszystkim wam każdego Stanu y Płci, każdemu z osobna temu łaskawie przytomnym Aktowi, przy złożeniu należytego dziękczynienia życzę w nadgrodę naypomyślnieyszych sukcessow, do ktorych przydawać lub przynaymniey winszować będzie ukontentowanie nasze, à teraz na Chleb załobny upraszaiąc do każdego przy należytym uszanowaniu mowię:

Qui tua Conjungis lachrymis suspiria nostris
Commistos mæsto sume Dolore Cibos.

